

SYSTÉM FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

ANEB CESTA TAM A ZASE ZPÁTKY...
ING. LINDA MARŠÍKOVÁ, 15. 8. 2014

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

OBSAH PŘÍSPĚVKU

Cíl změny systému

Historický exkurz do dotačního řízení MPSV

Podklady deklarující nutnou změnu

První kroky v roce 2014

Přechod financování sociálních služeb na kraje od roku 2015

CO JE NAŠÍM SPOLEČNÝM CÍLEM V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH?

Mít **systém sociálních služeb**, který **reaguje na identifikované potřeby** uživatelů

Znát **časovou náročnost poskytovaných služeb**

Nastavit **kvalitu a rozsah poskytovaných služeb** pro klienta

Vědět, **kdo si služby skutečně objednává**

A takové služby financovat..

Pomohou nám k tomu dotace? Zatím ano.. **Ale nejsou konečným řešením**, které je udržitelné

DOTACE NEJSOU DLOUHODOBĚ UDRŽITELNÝM ŘEŠENÍM. CO TEDY?

Financování jednotlivých druhů služeb je rozdílné, vychází z historie

Ale také z toho, kdo si služby reálně objednává

- V oblasti **péče** vhodným zadavatelem **uživatel**. Ve vazbě na finanční zdroje.
- V oblasti **prevence** je to především **veřejnost/společnost** (reprezentovaná na základě mechanismu zastupitelské demokracie – tj. veřejná správa, místní samospráva).
- V oblasti **poradenství** je to především **stát (veřejná správa)**.

Podle toho je třeba nastavit systém financování

- ✓ **Péče – přes klienta** (tedy systém individualizované platby, pojištění apod.)
- ✓ **Prevence a poradenství – přes stát/kraj/obec** (tedy pravděpodobně systém dotací či skrze zadání veřejné zakázky)

DOKUD NEBUDE ROZHODNUT, NASTAVEN A ODPILOTVÁN NOVÝ SYSTÉM, VYLEPŠUJME TEN STÁVAJÍCÍ – JAK VYPADÁ NYNÍ?

- **Dotace** poskytovány dle §101 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění
- **Dotace nyní poskytuje MPSV**
- **Dle §101a** výše uvedeného zákona **odpovědnost za dotace na jednotlivé kraje – návrat k původnímu záměru zákona, kde se rozhodování svěří nejblíže stupni řízení, tedy evropskému principu subsidiarity**
- Několikrát novelizací odloženo, nyní probíhá realizace přechodu
- Nyní účinnost od 1. 1. 2014

To reálně znamená, že **system dotací je již 7 let stále stejný**, dlouhodobě **neudržitelný, netransparentní, neefektivní, s nerovným přístupem k jednotlivým poskytovatelům**

JAKÉ JSOU ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY SYSTÉMU?

Registrováno cca **5,5 tis.** sociálních služeb ve 32 druzích

Cca **2,5 tis.** poskytovatelů

Celkové náklady systému sociálních služeb = **30 mld. Kč** (cca 0,77 % HDP)

POŘADÍ REGISTROVANÝCH SLUŽEB DLE ČETNOSTI A NÁKLADOVOSTI

➤ Četnost

TOP 3:

- Pečovatelská služba (750)
- Odborné sociální poradenství (613)
- Domovy pro seniory (495)

MIN 3:

- Intervenční centra (18)
- Terapeutické komunity (18)
- Tísňová péče (18)

➤ Nákladovost

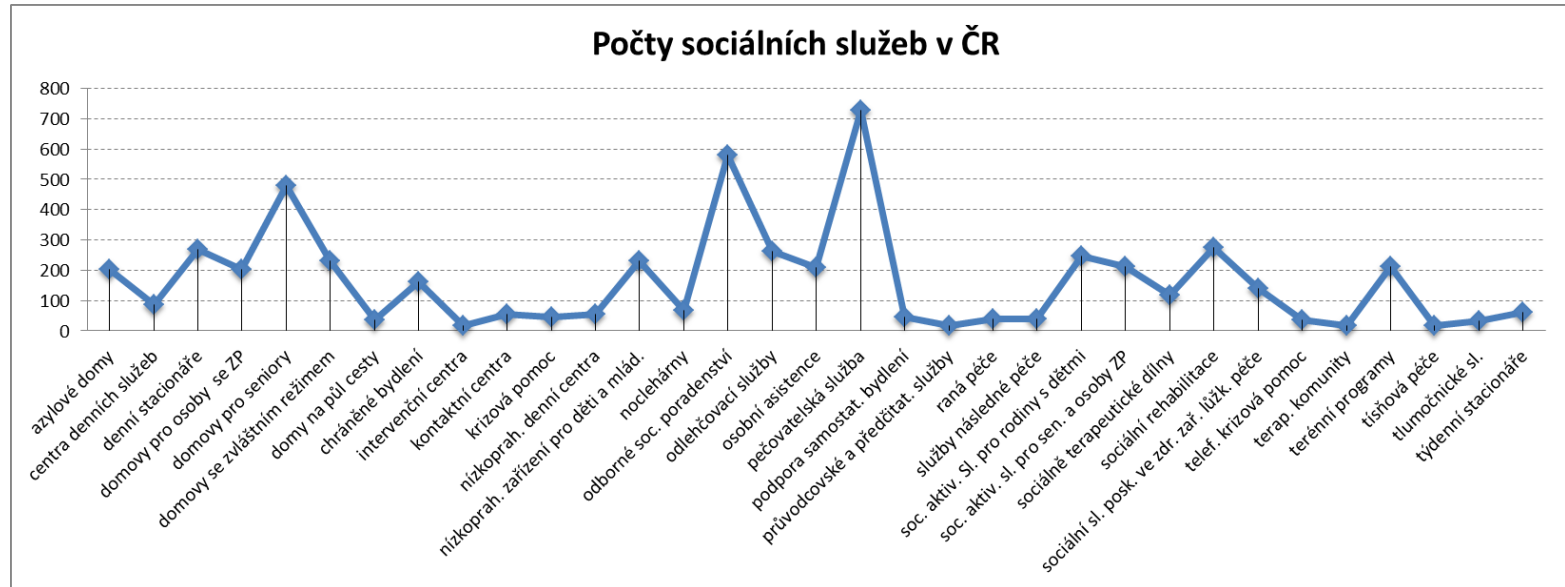
TOP 3:

- Domovy pro seniory
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením
- Domovy se zvláštním režimem

MIN 3:

- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Tlumočnické služby
- Tísňová péče

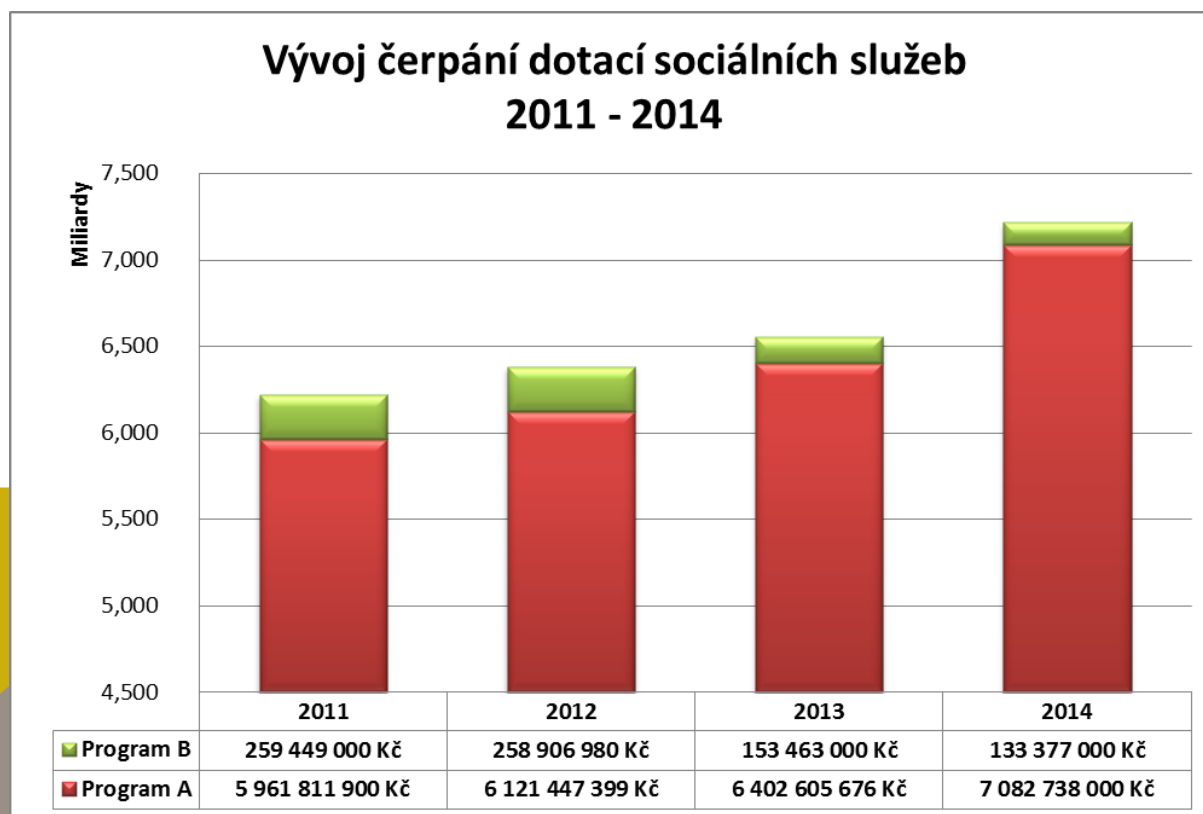
CELKOVÉ POČTY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

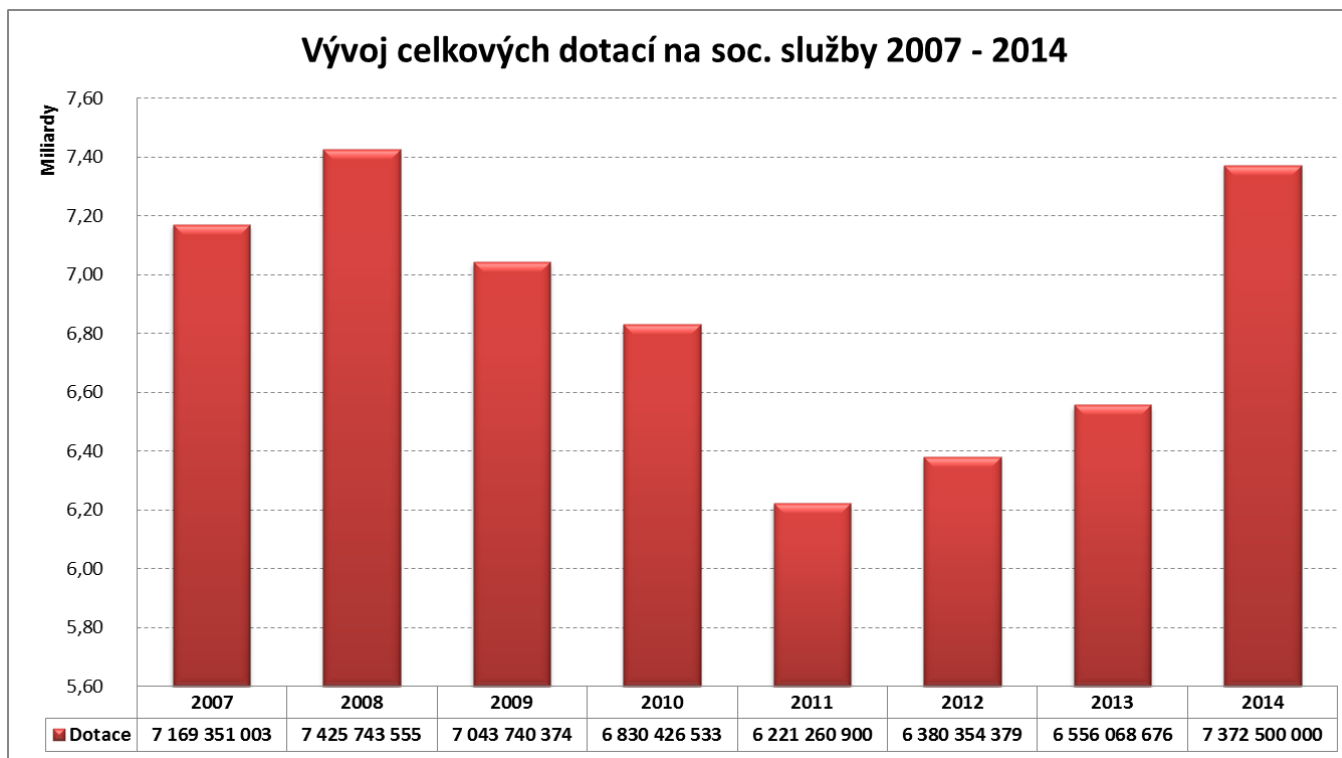

VÝVOJ DOTACÍ ZA OBDOBÍ ÚČINNOSTI ZÁKONA KOLÍŠÁ

- Financování služeb je vícezdrojové, dotace 2014 kryje **cca 25% nákladů**
- Prostředky na dotace MPSV 2013: **6,5 mld. Kč**
- Prostředky na dotace MPSV 2014: **7,4 mld. Kč**
- *Požadavky na dotace 2014: vždy cca 10 mld. Kč*

VÝVOJ DOTACÍ 2007 - 2014

CO MPSV PŘIMĚLO UVAŽOVAT O ZMĚNĚ V SYSTÉMU (AŽ UŽ DLE §101 ČI §101A)?

- ✓ **Nová legislativa EU** v oblasti veřejné podpory
- ✓ **Právní analýzy**, realizované v rámci projektu „Podpora procesů v sociálních službách“ z 5/2011 – 12/2012
- ✓ **Manuál služeb obecného hospodářského zájmu** pro MMR z 4/2013
- ✓ **Výstupy činnosti pracovní skupiny k SSGI při SPC**
- ✓ **Korespondence s ÚOHS**

Sociální služby můžeme považovat za služby v obecném hospodářském zájmu

CO JSOU SLUŽBY OBECNÉHO HOSPODÁŘSKÉHO ZÁJMU (SOHZ)?

Podmnožina hospodářských činností

Zvláštní význam pro občana

Bez zásahu poskytovatele podpory **by neexistovala/existovala za horších podmínek**

? Jak diagnostikovat SOHZ?

Máme hospodářskou činnost

- nesplněna kritéria Altmark
- riziko ohrožení obchodu mezi členskými státy EU
- opatření zakládá VP
- ale liší se od běžných hospodářských činností

SOHZ

JAKÁ JSOU POZITIVA SOHZ?

- ✓ **Prověří, zda službu nezajistí trh**
- ✓ **Omezí negativní dopad finančních podpor státu/veřejných rozpočtů na existující trh**
- ✓ **Šetří výdaje státu/veřejných rozpočtů**
- ✓ **Stanoví výdajové limity prostřednictvím VYROVNÁVACÍ PLATBY**

„vyrovnávací platba kryje dodatečné náklady, které jsou odrazem závazku veřejné služby“

ODPOVĚDNOST ZA SOULAD S PRAVIDLY MÁ VŽDY POSKYTOVATEL PODPORY – CO BY SI MĚL ROZMYSLET?

Jakou službu chceme financovat?

- *Jaké činnosti, cílovou skupinu, na jakém území, které komerční subjekty mohou být dotčeny, jaká bude finanční náročnost opatření*

V jakém režimu?

- De minimis – **Rozhodnutí** – Rámec

Jak vypočítáme kompenzaci?

- *Máme volnou ruku při určení parametrů kompenzace, je třeba aby byly objektivní, transparentní a stanovené předem*

Co přiměřený zisk?

- *Jeho výše by neměla přesáhnout míru návratnosti kapitálu, který by požadoval průměrný podnik při úvahách o tom, zdali poskytovat SOHZ po celou dobu pověření, a to s přihlédnutím k riziku, které poskytování přináší*

PROCES ZAVEDENÍ FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB JAKO SOHZ V REŽIMU ROZHODNUTÍ BUDE POSTUPNÝ

Cílový stav musí být **zřejmý**, dle něj nastavit směr ve financování a **poskytovatele a další aktéry na něj postupně „zvykat“**

1. **2014** – první principy, testování výpočtu, mírné změny pro poskytovatele
2. **2015** – testování obvyklých nákladů služby, zavedení výpočtu s ukazateli nastavenými v „mírné“ variantě
3. **2016** – financování dle režimu Rozhodnutí, včetně přiměřeného zisku, systému kontroly a vracení nadměrných vyrovnávacích plateb využití zkušeností z předchozích let)

Parametry lze na počátku procesu **stanovit měkčeji a postupně je zpřísnovat** (dosažení cílového stavu)

ROK 2015 – TECHNICKÁ ZMĚNA VE FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

- ✓ Přejedod odpovědnosti za rozdělování dotací na kraje
- ✓ Změna provedena tak, aby měla co nejmenší dopad na poskytovatele
- ✓ Shodné období podávání žádostí, výplat apod.

A co rizika přechodu odpovědnosti MPSV – kraje?

- ? Diferenciace přístupů
- ? Zpoždění plateb
- ? Zvýhodnění poskytovatelů na základě právní formy organizace
- ? Narušení sítě sociálních služeb na území ČR
- ? Meziroční rozkolísání systému

EXPERTNÍ SKUPINA ODBORNÍKŮ CHYSTALA PŘECHOD POSLEDNÍCH NĚKOLIK MĚSÍCŮ– CO PRÁCE NA PŘECHODU Zahrnovala?

- ✓ Novelizaci §101a zákona o sociálních službách
- ✗ Vydání prováděcího předpisu (nařízení vlády) k §101a
- ✓ Vytvoření metodiky dotačního řízení
- ✓ Vytvoření právních aktů (pouze MPSV – kraj)

A BUDOUCNOST?

- ✓ Změny musí být pozvolné
- ✓ Je nutné pečlivé hodnocení dopadů
- ✓ Pomohou analýzy v rámci projektu MPSV „Podpora procesů v sociálních službách“

„Kalkulační vzorec...“ – probíhá realizace

„Analýza veřejných a soukromých zdrojů...“ – zakázka dokončena

„Studie proveditelnosti variant financování...“ – probíhá realizace

„Studie proveditelnosti k nastavení vybraných oblastí nového systému financování sociálních služeb“ – probíhá realizace

NA JAKÉ OTÁZKY MAJÍ STUDIE ODPOVĚDĚT?

- ✓ **Jaký systém financování sociálních služeb bude pro ČR nejvhodnější v krátkodobém a střednědobém horizontu?**
- ✓ **Za jakých ekonomických, politických a sociálních podmínek je realizovatelný?**
- ✓ **Jaké hlavní změny financování bude třeba pro jeho efektivní fungování provést?**
- ✓ **Jakým způsobem se bude do budoucna měnit struktura zdrojů financování soc. služeb a jaká změna legislativy s tím bude spjatá?**
- ✓ **Jaká jsou hlavní ekonomická a sociální rizika pro udržitelnost optimálního systému?**
- ✓ **Jaká jsou specifika poskytování a financování sociálních služeb ve vztahu k jednotlivým právním formám organizací?**
- ✓ **Existují nežádoucí a neefektivní jevy ve fungování jednotlivých právních forem z pohledu účetní a ekonomické praxe?**
- ✓ **Jaká je optimální praxe pro jednotlivé právní formy s ohledem na platnou legislativu?**
- ✓ **Jak lze vyložit problematiku veřejné podpory ve vztahu k dotacím na sociální služby?**

DĚKUJI ZA VAŠI POZORNOST

Máte nějaké otázky?

I pokud ne, díky.

Ing. Linda Maršíková, MPSV

SMILE.